

DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

УДК 338.2
JEL I00, I20, I29

DOI: 10.26906/EiR.2023.4(91).3192

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Благу́н Іван Іванович*, доктор економічних наук, доцент
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Івасишин Михайло Орестович**, кандидат економічних наук, докторант
Івано-Франківський національний університет нафти і газу
Коляда Андрій Степанович***, аспірант
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

*ORCID 0000-0002-5178-6002

**ORCID 0009-0002-9777-6069

***ORCID 0009-0001-4625-5645

© Благу́н І.І., 2023

© Івасишин М.О., 2023

© Коляда А.С., 2023

Стаття отримана редакцією 05.12.2023 р.

The article was received by editorial board on 05.12.2023

Вступ. Сучасна світова економіка переживає кардинальні зміни у визначенні шляхів свого економічного розвитку. Протягом останніх років спостерігається перехід людства в нову, інноваційну еру свого розвитку, яку можна охарактеризувати як суспільство, де зростає значущість знань, що належать окремим особам. Цей перехід супроводжується зростаючим попитом на нові технології, особливо на інформаційно-комунікаційні технології, з метою більш ефективного використання цих знань.

Передбачається, що сучасні технології можуть сприяти розробці та впровадженню демократичних процедур у процесі ухвалення рішень, підвищити ефективність управління і забезпечити безперервне навчання протягом всієї життєдіяльності людства. Дана ситуація показує, що завжди знання було важливим чинником у генерації багатства, незважаючи на те, що в жодній попередній економічній системі воно не відіграло настільки значущої ролі.

В сучасних умовах спостерігається значна динаміка та трансформація ключових аспектів економічного розвитку, що призводить до виникнення нового сегменту досліджень в економіці та нової дисципліни в освіті – економіки знань.

На сьогоднішній день Україна повинна створити сприятливі правові та соціально-економічні умови для розвитку працівників сфери економіки знань. Відсутність цих умов може призвести до того, що наші фахівці будуть виїжджати працювати за кордоном, сприяючи розвитку інших країн. Тому розвиток економіки знань стає необхідним для України як шлях до досягнення інноваційного прогресу та підвищення конкурентоспроможності країни, використовуючи власний інтелектуальний потенціал та зберігаючи культурні цінності.

Всі економічні категорії мають свої особливі елементи та компоненти, які характеризують їхню структуру та визначають їх значення. Економіка знань представляє собою досить новий аспект в економічних дослідженнях, тому вивчення її елементів є актуальним завданням, яке вимагає більш докладного розгляду.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Економіка знань та дослідження її елементів є складним і багатогранним феноменом, який привертає і продовжує привертати увагу багатьох українських дослідників, зокрема, даній тематиці присвятили свої праці Білорус О.Г. [1], Вахович І.М. [2], Геєць В.М. [3], Дзяд О.В. [4], Мельник Л.Ю. [5], Новікова М.М. [6], Пиріг С.О. [2], Пескова Н.В. [4], Полотай О.І. [7], Сербина Г.М. [8], Старовойт О.В. [9], Ушенко Н.В. [10] та інші науковці.

Економіка знань розкриває нову роль і місце інтелекту людини в сучасному суспільстві, вплив інформації як головної продуктивної сили і суб'єкта виробництва на розвиток економічної системи [3]. Вона створює умови для розвитку і використання інтелекту та інформації як ключових джерел для створення багатства та підвищення якості життя. Розуміння цих процесів і їх впливу на економічну систему дозволяє суспільству більше зосередитися на розвитку інновацій та розвитку людського потенціалу.

Традиційні елементи індустріальної моделі, такі як праця, капітал, земля з розвитком інформаційних технологій втрачають своє значення. Саме внаслідок поширеності ідей концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства, вчені стали все частіше звертатися до проблематики економіки знань [6].

Пескова Н.В. та Дзяд О.В. схиляються до думки, що елементами сучасної економіки знань будь-якої країни виступають НДКР та інновації, доступна, якісна і безперервна освіта населення на основі нових наукових знань, інформаційно-комунікаційні технології [4].

На думку Сербини Г.М., запровадження в Україні економіки, яка ґрунтується на виробничому використанні знань, інформації та технологій неможлива без приведення у відповідність до інноваційних вимог таких елементів системи, як інтелектуальний потенціал суспільства, формування вертикалі «наука – освіта – технологія – інновація – виробництво»; організаційно-інституційний режим; система структурних пріоритетів; організаційно-інституційний режим; фізичне середовище інновацій; система соціалізації і освіти; фінансові засади діяльності; адаптація до зовнішнього контексту інноваційних перетворень [8].

Полотай О.І. виділяє робочі місця (пов'язані зі знаннями), інновації; економіку інформаційних технологій, глобалізацію та економічний динамізм як елементи економіки знань [7].

У праці Вахович І.М. та Пиріг С.О. наводяться наступні елементи економіки знань: інституційні умови економіки знань – правове, організаційне та економічне середовище; освітні та людські ресурси; інформаційна інфраструктура; національна інноваційна система країни Проте, вони вважають, що саме освіта є ключовим елементом забезпечення сталого розвитку людського потенціалу та важливим фактором розвитку економіки знань [2].

На думку Мельник Л.Ю., складовими елементами економіки знань виступають інновації, посилення соціальної орієнтації нових технологій, глобальний характер створення та використання знань, технологій, продуктів і послуг [5].

Ушенко Н.В. пропонує до економіки знань сьогодні віднести чотири основні елементи: наука та інновації, освіта і навчання, що сприяють формуванню людського капіталу, високотехнологічне виробництво, інформаційно-комунікаційні технології [10].

Білорус О.Г. вважає, що головними елементами економіки знань є наука, освіта, високотехнологічне виробництво, ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології), інноваційне підприємництво [1].

Старовойт О.В. виділяє у своїй праці наступні складові елементи сучасної економіки знань: доступна, якісна і безперервна освіта населення на основі нових наукових знань; ефективна інноваційна система, що об'єднує в єдиний комплекс економіку, наукові, академічні та дослідницькі центри; економічні стимули, що заохочують до ефективного використання національних і глобальних знань в усіх секторах економіки; інфраструктура, яка з'єднує елементи інноваційної системи між собою та із зовнішнім середовищем; держава як ініціатор та координатор процесів розбудови на основі нових знань [9].

Мета статті: вивчити елементи сучасної економіки знань, виділити основні з них, дослідити об'єкти виробництва знань, виокремити фактори, проаналізувати мережевий підхід до взаємодії між різними суб'єктами розповсюдження знань, підкреслити основні фактори виробництва у новій парадигмі регіонального розвитку.

Основний матеріал і результати. Експерти Світового банку виділяють три основні елементи, що формують економіку знань [11]:

- освіта та навчання, що характеризують наявність освіченого та професійно підготовленого населення, здатного до створення, розподілу та використання знань;
- інноваційні системи – мережа дослідних центрів, вищих навчальних закладів, приватних фірм та організацій, що займаються продукуванням нових знань та їх застосуванням;

– динамічна інноваційна інфраструктура, яка характеризується наявністю інформаційних та комунікаційних технологій, здатних забезпечити поширення та обробку інформації.

Загальноприйнятими основними елементами економіки знань є наступні компоненти:

– людський капітал: люди і їхні знання, навички, освіта та інтелектуальні ресурси є важливими активами для економіки знань; інвестиції в освіту та розвиток навичок сприяють підвищенню якості робочої сили і підготовці інтелектуальних кадрів;

– дослідження та розробка – це процеси, які спрямовані на створення нових знань, технологій та інновацій, інвестиції в них сприяють створенню нових продуктів і послуг;

– інновації, які включають в себе впровадження нових ідей, технологій та практик для покращення виробництва і споживання, можуть створювати конкурентні переваги і сприяти розвитку підприємств та галузей;

– інформаційна та комунікаційна інфраструктура сприяє швидкому та ефективному обміну інформацією, грає важливу роль у розвитку економіки знань; високошвидкісний Інтернет, технології зв'язку та інші засоби комунікації дозволяють легко ділитися знаннями та інформацією;

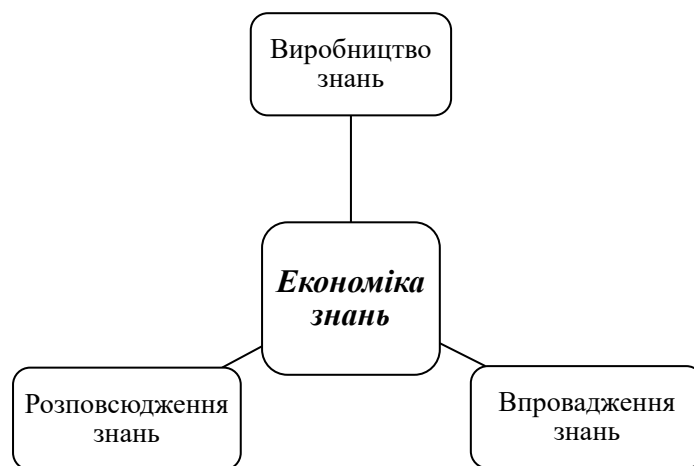
– інтелектуальна власність: захист інтелектуальної власності, такий як патенти, авторські права і товарні знаки, забезпечує заохочення інновацій та вкладень у дослідження та розробку;

– співпраця та обмін знань: співпраця між різними суб'єктами економіки, включаючи уряд, бізнес, наукові установи та громадські організації, сприяє обміну знань та інноваціям.

Ці елементи є важливими для розвитку сучасних економічних систем і допомагають створювати розвинуті та сталі суспільства, де знання та інновації відіграють ключову роль.

Як бачимо із вище наведеної інформації, більшість науковців виділяє науку, освіту та інформаційні технології як основні елементи економіки знань, проте не враховує шляхи поширення та впровадження даних інновацій.

Проаналізувавши вище наведену інформацію, пропонуємо виділити наступні основні елементи економіки знань (рис. 1): виробництво знань, розповсюдження знань, впровадження знань.

Рис. 1. Основні елементи економіки знань

Джерело: розроблено авторами

Виробництво знань полягає в процесі створення, розробки та генерації нових знань, інформації та інтелектуального потенціалу. Даний процес включає в себе наукові дослідження, розробку нових технологій, інновації, освіту та іншу діяльність, які сприяють створенню нових знань та підвищенню загального рівня інтелектуального капіталу суспільства. Виробництво знань є важливим елементом розвитку економіки знань, оскільки це допомагає створювати інновації, покращувати продуктивність та сприяє загальному економічному зростанню регіону.

Об'єкти виробництва знань включають в себе різноманітні сфери та інституції, де здійснюється процес створення та накопичення знань, зокрема сюди належать університети, дослідницькі та наукові установи, лабораторії та науково-дослідні центри приватних секторів.

Витрати, понесені дослідницькими установами як державного, так і приватного секторів на дослідження та розробки, можна розглядати як важливе джерело створення знань. Дані витрати фінансу-

ють дослідження, які призводять до нових відкриттів, технологічних інновацій та інших видів знань. Науковці, які працюють в дослідницьких підрозділах університетів та державних наукових установах, а також в науково-дослідних центрах у приватному секторі, є важливими суб'єктами, відповідальними за виробництво знань в економіці регіону.

Університети відіграють особливу роль у процесі виробництва знань. Існує поєднання науково-дослідної та освітньої діяльності, а також широкий спектр наукових напрямів, що сприяє міждисциплінарним дослідженням. Фундаментальні дослідження поєднуються з дослідно-конструкторськими роботами. Для здійснення розробок особливо важливою є діяльність політехнічних, економічних та сільськогосподарських університетів, які мають сильний вплив на економіку. Державні витрати на науково-дослідну діяльність є інструментом, за допомогою якого можна впливати на рівень виробництва знань у певній країні чи регіоні. Лабораторії та науково-дослідні центри, розташовані на підприємствах, особливо великих міжнародних корпораціях, стають все більш важливим джерелом виробництва знань.

Проте існує значна різниця між знаннями, отриманими в університетах та інших державних науково-дослідних установах, і знаннями, отриманими на підприємствах, зокрема в приватному секторі. Дана різниця в основному полягає в рівні прозорості та відкритості. Ось деякі ключові відмінності:

– прозорість: знання, отримані в університетах та державних наукових установах, зазвичай є більш прозорими та відкритими, результати наукових досліджень і публікації зазвичай доступні для громадськості та інших науковців, що сприяє поширенню знань та обміну ідеями;

– конкурентність: приватні компанії, особливо великі міжнародні корпорації, створюють знання як конкурентну перевагу, вони можуть тримати деякі інформаційні ресурси в секреті або обмежувати доступ до них, оскільки це може бути частиною їхньої бізнес-стратегії;

– комерціалізація: підприємства часто інвестують у дослідження та розробки з метою комерціалізації результатів, мається на увазі, що вони можуть утримувати деякі знання та технології від публічного доступу, оскільки їхні інновації можуть приносити прибуток;

– інтелектуальна власність: приватні компанії активно володіють та захищають свої інтелектуальні права, такі як патенти та комерційні секрети, що дозволяє їм контролювати використання та розповсюдження знань.

Ці відмінності в прозорості та доступі до знань відображають природу конфіденційності та інтелектуальної власності у приватному секторі та академічних установах. Водночас, важливо знати, що обидва сектори можуть співпрацювати та обмінюватися знаннями, що сприяє інноваціям та розвитку.

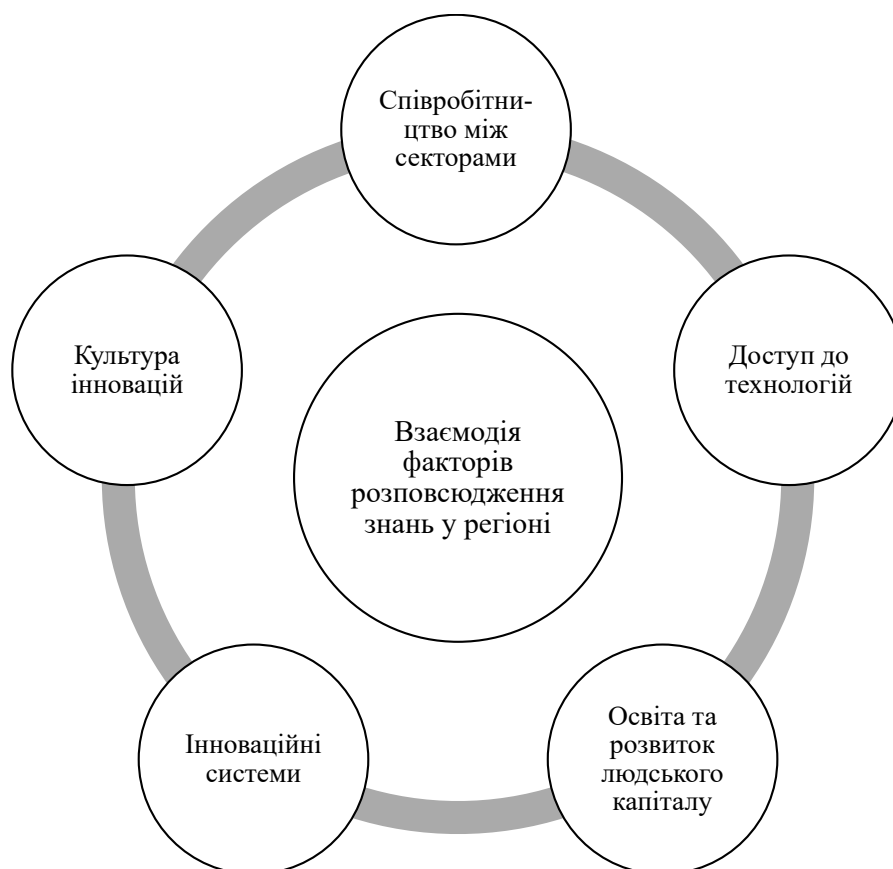
Наступним елементом є **розповсюдження знань**, який має вирішальне значення для створення інновацій і зростає залежно від рівня розвитку економіки, що базується на знаннях. Нові ідеї виникають шляхом створення концепцій на основі наявних знань. Основна ідея полягає в тому, що існуючі знання, інформація і досвід слугують вихідною точкою для розвитку нових ідей, теорій, інновацій та концепцій. Подальший їх розвиток і реалізація спонукають до створення нових продуктів, послуг, технологій або підходів у різних сферах діяльності та залежно від потреб суспільства.

Розповсюдження знань означає процес передачі та поширення основних знань, інформації, навичок, інтелектуальних ресурсів в умови серед різних сфер суспільства та між різними особами або організаціями, де їх можна в подальшому розвивати та використовувати. Даний процес сприяє зростанню рівня освіченості, розвитку інновацій, розширенню можливостей та покращенню якості життя. Розповсюдження знань може відбуватися через освіту, наукову діяльність, комунікацію та інші канали передачі інформації та навичок.

Важливу роль в спеціалізації та виробництві знань відіграє саме розповсюдження, адже сприяє їх поглинанню підприємствами, що призводить до збільшення передачі патентів, ліцензій, ноу-хау, а також корисних моделей і технічних послуг між різними суб'єктами. Даний обмін знань і технологій сприяє розвитку інновацій, підвищує конкурентоспроможність підприємств і сприяє загальному економічному зростанню регіону.

Розповсюдження знань у регіоні залежить від багатьох факторів, до яких належить соціальна, технічна та інституційна інфраструктура, а також людський капітал. Узгоджена робота цих факторів може створити сприятливе середовище для розвитку та розповсюдження знань у регіоні, сприяючи економічному розвитку та підвищенню якості життя. Взаємодія вище наведених факторів наведена на рис. 2 і полягає у наступному: *співробітництво між секторами* (співпраця між суспільним, приватним та громадським секторами може сприяти обміну знань та ресурсів, наприклад, підприємства можуть

співпрацювати з університетами та дослідницькими центрами для розв'язання конкретних завдань інновацій), *доступ до технологій* (розвиток технічної інфраструктури і доступ до сучасних технологій можуть полегшити обмін і поширення знань, наприклад, інтернет та інформаційні технології дозволяють швидше та ефективніше комунікувати та надавати доступ до навчальних ресурсів), *освіта та розвиток людського капіталу* (інвестиції у освіту та навчання сприяють розвитку людського капіталу, що може відтворити нові знання і передавати їх іншим), *культура інновацій* (розвиток культури інновацій та відкритості до нових ідей може стимулювати обмін знань і творчий підхід до нових розробок), *інноваційні системи* (створення інноваційних систем, де науковці, підприємства і уряд працюють разом, може сприяти розробці та розповсюдженню нових технологій та інновацій).

Рис. 2. Взаємодія факторів розповсюдження знань у регіоні

Джерело: розроблено авторами

Важливою тут є концепція інноваційної системи, в рамках якої в регіоні взаємодіють регіональні органи влади, підприємства, наукові підрозділи та підрозділи бізнес-середовища. Важливість, затребуваність та корисність досліджень, які проводяться університетами та дослідницькими інститутами, а також підвищення рівня обміну знаннями можна досягти за допомогою мережевого підходу, створення регіональних інноваційних системи та зосередження на тематичних і регіональних кластерах.

Мережевий підхід передбачає взаємодію між різними суб'єктами, такими як університети, дослідницькі інститути, підприємства та громадські організації. Дана співпраця сприяє обміну знаннями, технологіями та ресурсами, що робить дослідження більш застосовними та корисними для суспільства. Створення регіональних інноваційних систем передбачає об'єднання регіональних суб'єктів, щоб спільно розвивати інновації та обмінюватися знаннями, що забезпечить створення сприятливого середовища для розвитку нових ідей та їх застосування в регіоні. Тематичні та регіональні кластери, які об'єднують підприємства, університети та дослідницькі центри, забезпечать синергію в розвитку певних галузей або технологічних напрямів, що допомагає збільшити затребуваність досліджень та розвивати інновації, що відповідають потребам регіону та ринків.

Інституції, які опосередковують передачу знань та технологій зі світу науки в економіку, мають ключове значення для обміну та поширення знань. До таких належать центри трансферу технологій (сприяють комерціалізації та передачі наукових досліджень та технологій підприємствам та підприємцям, допомагають у веденні патентних досліджень, укладанні ліцензійних угод і впровадженні інноваційних рішень на ринку); науково-технологічні парки (створюють спеціалізовані середовища для підприємств та дослідницьких організацій, що сприяє обміну знань та співпраці між ними, надають інфраструктуру та послуги для стартапів та інноваторів) та бізнес-інкубатори (надають підтримку підприємцям та стартапам у розвитку та впровадженні їх ідей та інноваційних проєктів).

Впровадження знань полягає у застосуванні знань в практиці. Після того як знання створені та розповсюджені, вони мають бути використані в реальних проєктах, виробництві, бізнесі тощо. Впровадження знань може включати інновації виробництва, використання нових технологій, удосконалення процесів та інше. Також воно означає здатність підприємств використовувати їх; іншими словами, воно полягає в їх корисності для економічних застосувань. Дане поняття вказує на процес застосування та використання здобутих знань в конкретних економічних або практичних ситуаціях. Отримані знання стають корисними та приносять певну цінність в контексті підприємницької, науково-дослідницької або виробничої діяльності та вказують на можливість підприємств або організацій використовувати їх для покращення своєї діяльності, розвитку нових конкуруючих продуктів чи послуг, вдосконалення економічних процесів.

Ступінь інтеграції наукових та дослідно-конструкторських робіт у діяльність підприємств може бути відображений відсотком підприємств, які залучаються до таких досліджень і розробок. Вищий відсоток підприємств, які використовують науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, може свідчити про більш високий рівень інноваційної активності в економіці. Тенденція до найму кваліфікованих науковців та інженерів також вказує на збільшення потенціалу для наукового та технологічного розвитку на підприємствах. Такі показники можуть бути важливими для визначення рівня інноваційності та конкурентоспроможності економіки.

Корисність знань для економічних і соціальних застосувань також визначається рівнем розвитку права інтелектуальної власності, до якого належать патенти, авторські права і торгові марки. Вони надають захист інноваціям та ідеям, що стимулює підприємства та дослідницькі організації вкладати зусилля у створення нових продуктів і технологій, не боячись їхнього незаконного копіювання.

Співпраця між наукою і бізнесом є важливою для високого рівня засвоєння та використання знань. Адже сприяє обміну інформацією, інноваціями та ресурсами між різними секторами суспільства. Вона допомагає підприємствам легше впроваджувати нові технології та знання, що розширює їхню конкурентоспроможність і сприяє економічному розвитку.

Права інтелектуальної власності та співпраця між секторами грають важливу роль у процесі засвоєння та використання знань для економічних та соціальних застосувань.

Серед методів, які покращують засвоєння знань на підприємствах, виділяється один: створення фінансових стимулів для наукових установ, які спонукають їх більше зосереджуватися на економічних потребах. Сюди належать фінансування досліджень та розробок, надання грантів для інноваційних проєктів або створення конкурсів та премій для науковців та наукових установ, які досягли певних результатів у сфері прикладних наукових досліджень.

Фінансові стимули можуть сприяти залученню більшого обсягу ресурсів та талановитих науковців до сфери досліджень, що мають практичний економічний вплив. Також дані стимули спонукають до розширення співпраці між науковими установами і підприємствами, що забезпечує більш ефективне використання наукових знань у практику. Створення фінансових стимулів допомагає стимулювати інноваційний розвиток та підвищити рівень використання наукових знань для вирішення економічних потреб.

Нова парадигма регіонального розвитку означає зміну важливості основних факторів виробництва. В сучасній економіці знання стають одним із найважливіших факторів для створення конкурентних переваг та забезпечення ефективного розподілу ресурсів. Ось деякі ключові аспекти цієї зміни важливості: людський капітал, інновації, доступ до інформації та комунікацій, співпраця та обмін знаннями, гнучкість і адаптивність. Ця зміна парадигми враховує важливість знань у розвитку регіонів і економіки загалом та підкреслює, що знання стали основним джерелом конкурентної переваги в сучасному світі.

Висновки. Отже, детальне дослідження теоретичних напрацювань щодо економіки знань та її елементів дозволило нам розкрити сучасні підходи науковців до визначення даного питання. Проаналізовано основні елементи економіки знань, і встановлено, що більшість дослідників виділяє науку, освіту

та інформаційні технології (акцентує увагу тільки на створенні інноваційної інформації), але не враховує поширення створеної інформації та її використання. У результаті цього запропоновано виділити такі елементи економіки знань: виробництво знань, розповсюдження знань та впровадження знань, які відіграють важливу роль у науково-технічній сфері, адже разом ці елементи створюють цілісний процес, що сприяє розвитку економіки знань, і дозволяють забезпечити стійкий розвиток та конкурентоспроможність сучасного суспільства.

Встановлено, що соціальна, технічна та інституційна інфраструктура, а також людський капітал є факторами, від яких залежить розповсюдження знань у регіоні. Взаємодія вище наведених факторів полягає у співробітництві між секторами, доступі до технологій, освіти та розвитку людського капіталу, культурі інновацій та інноваційній системі, що забезпечують сприятливе середовище для розвитку та розповсюдження знань у регіоні, а також впливають на економічний розвиток та підвищення рівня якості життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білорус О.Г. Глобальна економіка знань як перспективна парадигма розвитку світового господарства. *Наукові праці НДФІ*. 2018. Вип. 4. С. 157–159.
2. Вахович І.М., Пиріг С.О. Вплив економіки знань на економічний розвиток регіонів країни. *Економічні науки. Серія: Регіональна економіка*. 2017. Вип. 14. С. 19–28.
3. Геєць В.М. Економіка знань та її перспективи для України: наукова доповідь. Київ: ІЕП НАНУ, 2005. 168 с.
4. Пескова Н.В., Дзяд О.В. Інноваційна компонента економіки знань в Україні. *Ефективна економіка*. 2017. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_7_16
5. Мельник Л.Ю. Еволюція наукових уявлень про економіку знань. *Економічний вісник університету*. 2015. Вип. 26/1. С. 37–42.
6. Новікова М.М., Боровик М.В., Козирева О.В., Ольховська А.Б. Економіка знань як парадигма сталого соціально-економічного розвитку економіки та суспільства. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць*. 2018. Т. 4. № 27. С. 505–512.
7. Полотай О.І. Економіка знань в Україні, чинники зростання та динаміка розвитку. *Вісник ЛКА. Серія економічна*. 2009. Вип. 29. URL: <https://sci.lidubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/10675>
8. Сербина Г.М. Економіка знань – міраж чи безальтернативний шлях розвитку для України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 9. С. 13–17.
9. Старовойт О.В. Економіка знань у стратегії інноваційного розвитку освіти: автореф. дис. канд. філософських наук. Київ, 2010. 18 с.
10. Ушенко Н.В. Домінанти інтелектуального лідерства підприємств. *Економіка і організація управління*. 2017. Вип. 1. С. 59–68.
11. Стояненко І.В., Біленко Я.О. Формування складових економіки знань в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6343>

REFERENCES:

1. Bilorus O. (2018) Global economy of knowledge as a perspective paradigm of development of the world economy. *RFI scientific papers*, vol. 4, pp. 157–159.
2. Vakhovych I., Pyrih S. (2017) Influence of economics of knowledge on economic development of regions of the country. *Economic Sciences. Regional economy*, vol. 14, pp. 19–28.
3. Heyets V. M. (2005) *Economy of knowledge and its prospects for Ukraine*. Kyiv: IEP NASU, 168 p.
4. Pieskova N. V., Dzyad O. V. (2017) Innovative component of the knowledge economy in Ukraine. *Efektivna ekonomika*, no. 7. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_7_16
5. Melnyk L. Yu. (2015) Evolution of scientific ideas of economy of knowledge. *University Economic Bulletin*, vol. 26/1, pp. 37–42.
6. Novikova M. M., Borovyk M. V., Kozyreva O. V., Olkhovska A. B. (2018) Knowledge economy as a paradigm of sustainable socio-economic development of the economy and society. *Financial and credit activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 4, no. 27, pp. 505–512.
7. Polotai O. I. (2009) Knowledge economy in Ukraine, factors of growth and dynamics of development. *Visnyk of the Lviv University. Series Economics*, vol. 29. Available at: <https://sci.lidubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/10675>
8. Serbyna H. M. (2009) Economy of knowledge – a mirage or an alternative path of development for Ukraine. *Investments: practice and experience*, no. 9, pp. 13–17.
9. Starovoit O. V. (2010) *Knowledge economy in the strategy of innovative development of education: abstract of the dissertation of the candidate of philosophical sciences*. Kyiv, 18 p.
10. Ushenko N. V. (2017) Dominant intellectual leadership enterprises. *Economics and organization of management*, vol. 1, pp. 59–68.
11. Stoianenko I. V., Bilenko Y. O. (2018) Formation of components of the knowledge economy in ukraine. *Efficient economy*, no. 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6343>

УДК 338.2

JEL I00, I20, I29

Благун Іван Іванович, доктор економічних наук, доцент, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. **Івасишин Михайло Орестович**, кандидат економічних наук, докторант, Івано-Франківський національний університет нафти і газу. **Коляда Андрій Степанович**, аспірант, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. **Основні елементи економіки знань.**

Економіка знань як важливий чинник у генерації багатства вимагає від створення сприятливих правових та соціально-економічних умов для розвитку працівників сфери економіки знань. Розвиток економіки знань стає необхідним для України як шлях до досягнення інноваційного прогресу та підвищення конкурентоспроможності країни. За допомогою наукової літератури автори вивчили елементи сучасної економіки знань, що допомагають створювати розвинуті та сталі суспільства, де знання та інновації відіграють ключову роль, і виділено основні з них: виробництво знань, розповсюдження знань, впровадження знань. Досліджено об'єкти виробництва знань, такі як університети, лабораторії та науково-дослідні центри. Розповсюдження знань у регіоні залежить від багатьох факторів, до яких належить соціальна, технічна та інституційна інфраструктура, а також людський капітал. Важливою є взаємодія цих факторів. Проаналізовано мережевий підхід до взаємодії між різними суб'єктами розповсюдження знань, таким як центри трансферу технологій, науково-технологічні парки, бізнес-інкубатори, кластери. Авторами підкреслено основні фактори виробництва у новій парадигмі регіонального розвитку: людський капітал, інновації, доступ до інформації та комунікацій, співпраця та обмін знаннями, гнучкість і адаптивність.

Ключові слова: економіка знань, елементи, виробництво, розповсюдження, впровадження знань, фактори, суб'єкти, людський капітал, інновації, комунікації, обмін знаннями, університети, кластери, інтелектуальна власність.

UDC 338.2

JEL I00, I20, I29

Ivan Blahun, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. **Mykhailo Ivasyshyn**, Candidate of Economic Sciences, Doctoral Student, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. **Andriy Koliada**, Postgraduate Student, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. **The main elements of the economy of knowledge.**

The economy of knowledge as an important factor in the generation of wealth requires the creation of favorable legal and socio-economic conditions for the development of workers in the field of knowledge economy. The development of the knowledge economy is becoming necessary for Ukraine as a way to achieve innovative progress and increase the country's competitiveness. With the help of scientific literature, the authors studied the elements of the modern knowledge economy that help create developed and stable societies where knowledge and innovation play a key role, and highlighted the main ones: knowledge production, knowledge dissemination, knowledge implementation. Knowledge production facilities such as universities, laboratories, and research centers were studied. The spread of knowledge in a region depends on many factors, including social, technical and institutional infrastructure, as well as human capital. The interaction of these factors is important. The network approach to interaction between various subjects of knowledge dissemination, such as technology transfer centers, science and technology parks, business incubators, clusters, is analyzed. The authors emphasize the main factors of production in the new paradigm of regional development: human capital, innovation, access to information and communications, cooperation and exchange of knowledge, flexibility and adaptability. It has been established that social, technical and institutional infrastructure, as well as human capital, are factors that influence the spread of knowledge in the region. The interaction of the factors consists in cooperation between sectors, access to technology, education and development of human capital, culture of innovation and innovation system, which provide a favorable environment for the development and dissemination of knowledge in the region, and also affect economic development and improvement of the quality of life of the population. As a result, it is proposed to highlight the following elements of the knowledge economy: knowledge production, knowledge dissemination and knowledge implementation, which play an important role in the scientific and technical sphere.

Key words: knowledge economy, elements, production, distribution, introduction of knowledge, factors, subjects, human capital, innovations, communications, knowledge exchange, universities, clusters, intellectual property.